

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

Eene Waterleiding.

Naar Waelhem. — 't Gevecht bij Waelhem. — Graaf de Merode. — De Water-Works.

Naar belofte geleidde de heer Franken zijne gezellen ook naar *Waelhem*, een groot dorp aan de Nethe, wel bekend in de geschiedenis door 't gevecht tusschen Belgen en Hollanders, waarbij de laatsten in de richting van Antwerpen gedreven werden (1830). Te *Berchem* werd de worsteling hernomen; 't was daar dat graaf *de Merode* gewond neerviel, om weldra te Mechelen te sterven in eene woning, welke nog bestaat en op eene muurplaat het droevig feit vermeldt.

Even over de brug van Waelhem is de inrichting der Antwerpsche waterleiding, de „*Water-Works*,” die de Scheldestad van water voorziet. Vader kreeg van den bestuurder de toelating het terrein eens af te kijken. Een gids vergezelde onze Sinjoren. Hij bracht de bezoekers eerst naar de *Nethe*, waaruit 't water getrokken wordt.

„In den oever bemerkt ge drie roosters,” zei hij. „Hierdoor stroomt het water in drie *vijvers* welke ge daar ziet. Eén rooster is op 't oogenblik open, de beide andere zijn gesloten. We trekken thans dus slechts op één plaats water. Twee vijvers zijn immers al vol, de derde wordt gevuld. Het water der Nethe is onrein: het bevat slijk en ook microben,¹⁾ die ziekten zouden verwekken. Dat alles moet er uit. We moeten zuiver water krijgen, nietwaar?”

„Zeker” hernam de koopman en tot de jongens zei hij: „Herinner u wat ik u in de Kempen vertelde over de gevolgen van onzuiver water drinken.²⁾” De knapen wisten het nog wel.

1) Microben zijn wezens, die met 't bloote oog niet kunnen gezien worden (alleen met een microscoop), in de lucht en het water leven en besmettelijke ziekten overzetten.

2) Zie blz. 80.

„Wat gebeurt er nu in die vijvers?” hernam de gids. „Als het water geruimen tijd stil staat, zakt 't zwaarste slijk naar beneden. Welnu 't water blijft ongeveer acht uren in de vijvers en wordt er vermengd met aluin, dat 't slijk aan zich verbindt en dit nog beter doet zinken. Komt eens mee naar den eersten vijver, waar het water bijna acht uur in rust is.”

„O, dit water is al zeer helder,” zei vader.

„Nietwaar? Al 't slijk is er echter nog niet uit. Het water ondergaat eene tweede zuivering in de bakken, ³⁾ die ge ginder ziet. Het wordt er door eene machine langs buizen heen gepompt.”

Nadat de leidsman nog verteld had, dat de vijvers alle zes maanden gereinigd werden, wandelden allen naar de bakken. Er waren drie reeksen van gesloten bakken. „Elke bak is met kiezel gevuld,” zei de man. „'t Water stroomt door de drie reeksen, (de jongens zagen het) en 't slijk blijft aan den kiezel plakken.

„Ook de helft der microben zijn achtergebleven, maar wij stellen geen vertrouwen in den kiezel en vangen de microben op eene meer zekere manier en wel in de filters. Ge ziet 't water uit de bakken door deze gemetselde gangen naar de filters loopen”.

Weldra stonden de jongens voor zoo'n *filter*.

„'t Is ook een bak, die naar beneden trechtervormig uitloopt”, hernam de gids. „Er zijn acht filters. Elke filter bestaat uit zand, dat weer op kiezel rust. Het zand zien we niet, want 't water bedekt het. Nu eens goed geluisterd! Op 't zand onzer filter groeien plantjes, die dicht bij elkaar staan. En zij juist vangen de meeste microben als 't water er doorheen zakt; 't zand houdt dan de laatste terug, zoodat het water geheel rein door 't kiezel zakt. Verder kunnen we dit niet meer volgen. Het blijft onder den grond, tot ge het in Antwerpen uit de kraantjes laat vloeien. Op den duur zou de plantenlaag dezer filters te dicht worden; het water zou er op blijven staan; daarom moet ze van tijd tot tijd verwijderd worden. In enkele dagen groeit er eene nieuwe laag. Maar in die paar dagen moet er ook water gezuiverd worden, en er

1) Dégrossisseur.

zijn geen plantjes! Het zand vangt alleen de microben en daarvoor geven we het wat meer tijd, met andere woorden, we laten het water langzamer door 't zand zijpelen dan wanneer de plantenlaag aanwezig is. We hebben ons Nethewater nu gevolgd tot in de filters. Uit de filters komt het in de *vergaarbakken* (reservoirs). We hebben er drie; ze liggen onder den grond, ge kunt ze zien aan die hoogten, één, twee, drie. Uit de vergaarbakken pompen de machine's het naar Luythagen. Het loopt door twee buizen, welke onder den weg liggen, een te midden, een onder den zijweg. Te Luythagen, zijn er ook reservoirs en vandaar pompt men 't water naar Antwerpen".

De jongens mochten nog een kijkje nemen in de machinekamer. Na den vriendelijken gids hartelijk bedankt te hebben, verlieten de heer Franken en de knapen de belangrijke inrichting.

„Nu hebt ge een gedacht van eene waterleiding", zei vader. „Ge weet waar dit water vandaan komt, hoe het naar de stad gevoerd wordt. Langs de kust hoop ik u eene andere soort van waterleiding te toonen en een watertoren". 1)

De toeristen keerden naar Mechelen terug: 't was een lange, welbesteede dag geweest.

1) Zie 2de deeltje: Bezoek aan Heyst en Blankenberge.

OP REIS DOOR BELGIË

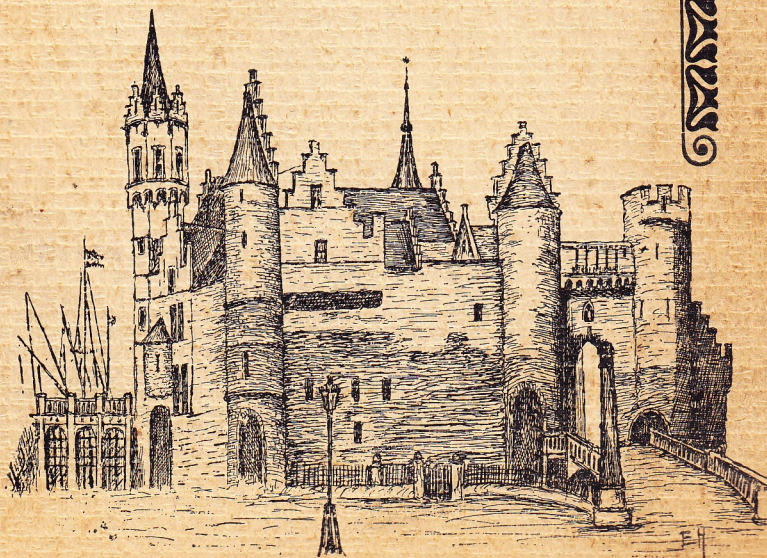
AARDRIJKSKUNDIG LEESBOEK

DOOR

A. HANS.

EERSTE DEELTJE.

ANTWERPEN. DE KEMPEN. DE BENEDENSCHELDE.
DE RUPELSTREEK.

OP REIS DOOR BELGIË

Aardrijkskundig Leesboek.

DOOR

A. HANS.

EERSTE DEELTJE.

Antwerpen — De Kempen — De beneden Schelde —
De Rupelstreek.

LODEWIJK OPDEBEEK.
BOEKHANDELAAR-UITGEVER
- - - - ANTWERPEN - - - -